27/07/2021

Ο Ναυπάκτου Ιερόθεος από καρδιάς για τον Γέροντα Εφραίμ

/ Επικαιρότητα

Επίκαιρο αφιερωματικό κείμενο υπό τον τίτλο “Οι θεολογικές ανησυχίες του Ηγουμένου π. Εφραίμ Βατοπαιδινού” δημοσιεύει ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναυπάκτου κ. Ιερόθεος. “Αυτή, όμως, η αγάπη του για την Ορθόδοξη θεολογία δεν παρέμεινε σε θεωρητικό επίπεδο, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Σεβασμιώτατος για τον Γέροντα, αλλά προχωρούσε και σε πρακτικό. Ήθελε με όλη του την καρδιά η Ορθόδοξη θεολογία των Προφητών, Αποστόλων και Πατέρων, όπως διατυπώθηκε στις Οικουμενικές Συνόδους, να περάση στον λαό, ακόμη και στις Θεο-λογικές Σχολές. Μέσα σε αυτήν την προοπτική μου έκανε κατά καιρούς διάφορες προτάσεις”.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ:

Ὁ Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βατοπαιδίου τοῦ Ἁγίου Ὄρους Ἀρχιμανδρίτης π. Ἐφραίμ πρόσφατα ξεπέρασε μιά μεγάλη δοκιμασία μέ τόν κορωνοϊό, ξέφυγε ἀπό τά δόντια τοῦ θανάτου καί τώρα βρίσκεται στό στάδιο τῆς ἀποκατάστασης.

Δοξάζουμε τόν Θεό γιά τήν ἐξέλιξη αὐτή, ἐπειδή μέ τήν προσευχή καί τήν ἰατρική ἐπιστήμη θά διατηρηθῆ ἀκόμη στήν ζωή γιά νά συνεχίση τό ἔργο του καί τήν διακονία του στήν Ἐκκλησία.

Μέ τόν π. Ἐφραίμ Βατοπαιδινό δέν εἴχαμε ἀπό τήν ἀρχή ἰδιαίτερη ἐπικοινωνία, ἀλλά τελικά συναντηθήκαμε μέσα ἀπό τήν Ὀρθόδοξη θεολογία καί συγκεκριμένα τήν θεολογία τῶν Προφη-τῶν, τῶν Ἀποστόλων καί τῶν Πατέρων.

Αὐτό δείχνει τό πῶς ἐνῶ μπορεῖ νά ὑπάρχουν διαφορές με-τα-ξύ νοοτροπιῶν, χαρακτήρων, γεγονότων, ἐν τούτοις μπορεῖ νά ὑπάρξη ἐπικοινωνία καί κοινωνία μέσα ἀπό τήν αὐθεντική ὀρθό-δο-ξη θεολογία.

Ἡ μεταξύ μας προσέγγιση ἄρχισε ἀπό τόν ἴδιο καί φαίνεται μᾶς ἔφερε σέ ἐπικοινωνία ἡ θεολογία τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅπως ἐκφράσθηκε μέσα ἀπό τήν γραπτή καί προφορική διδασκαλία τοῦ ἁγίου Σωφρονίου τοῦ Ἀθωνίτου καί τοῦ π. Ἰωάννου Ρωμανίδου.

Ὁ ἴδιος ὁ π. Ἰωάννης Ρωμανίδης ἀγαποῦσε πολύ τά κεί-μενα – τίς γραφές τοῦ ἁγίου Σιλουανοῦ, τό βιβλίο «Οἱ περιπέτειες ἑνός προσκυνητοῦ» καί φυσικά τίς ἐπιστολές τοῦ ἁγίου Ἰωσήφ τοῦ Ἡσυχαστῆ τίς ὁποῖες γνώριζε ἀπό τότε πού ἦταν στήν Ἀμερική.

Μάλιστα, ὁ ἴδιος ὁ π. Ἰωάννης Ρωμανίδης δίδασκε ὅτι ὅλοι οἱ ἅγιοι ἔχουν κοινή ἐμπειρία, μέθεξη τῶν ἀκτίστων ρημάτων, ἀλλά μπορεῖ νά διαφέ-ρουν στήν διατύπωση αὐτῆς τῆς ἐμπειρίας μέ τά κτιστά ρή-ματα, νοήματα καί εἰκονίσματα. Ἐκεῖνο πού ἔχει σημασία εἶναι ἡ κοινή ἐμπειρική γνώση τοῦ Θεοῦ. Καί ὅταν οἱ θεούμενοι ἅγιοι συναντῶνται, τότε ταυτίζονται καί στά κτιστά ρήματα, δηλαδή στήν ὀρο-λογία.

Αὐτά ἔβλεπε ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἐφραίμ ὁ Βατοπαιδινός καί ἔδειχνε ἐνδιαφέρον γιά τά κείμενα καί τά βιβλία πού ἔγραφα. Μόλις λάμ-βανε ἕνα βιβλίο μου «ξενυχτοῦσε», ὅπως μοῦ ἔλεγε, γιά νά τό δια-βά-ση, παρά τόν φόρτο τῶν ἐργασιῶν του. Ἐπειδή κρατοῦσε τό βιβλίο στό κελλί του πολύ καιρό, γι' αὐτό οἱ μοναχοί του μέ παρα--καλοῦσαν νά στέλνω περισσότερα βιβλία γιά νά μποροῦν καί ἐκεῖνοι νά τά μελετοῦν, Ἔτσι, ἐνῶ ἀπό κάθε ἔκδοση ἔστελνα ἕνα βιβλίο σέ κάθε Μονή τοῦ Ἁγίου Ὄρους, στήν Μονή Βατοπαιδίου ἔστελνα 2-3 βιβλία, ὥστε νά ὑπάρχη ἡ δυνατότητα ἀπό τούς μο-ναχούς νά τά μελετοῦν.

Τό σημαντικό εἶναι ὅτι ὁ Ἀρχιμ. π. Ἐφραίμ μοῦ τηλεφω-νοῦσε μερικές φορές στίς πιό ἀκατάλληλες ὧρες γιά τό δικό μου πρόγραμμα, ἤτοι μετά τίς 12 ἡ ὥρα τό βράδυ, στό ἐνδιάμεσο τῶν δικῶν τους ἱερῶν ἀκολουθιῶν, ἀγρυπνιῶν κλπ. γιά νά ἐκφράση τίς ἀπόψεις του καί τόν ἐνθουσιασμό του γιά κάποιο βιβλίο πού διάβαζε. Θυμᾶμαι μιά τέτοια περί-πτωση, ἑορτή τῶν Χριστουγέννων μέ τό δικό τους ἡμε-ρολόγιο, πού μοῦ τηλεφώνησε περίπου στίς 1 ἡ ὥρα τό βράδυ, μετά τά μεσάνυκτα, γιά νά ἐκφράση τήν χαρά του γιά ἕνα Χριστολογικό κείμενο πού εἶχε μόλις διαβάσει.

Αὐτή, ὅμως, ἡ ἀγάπη του γιά τήν Ὀρθόδοξη θεολογία δέν παρέμεινε σέ θεωρητικό ἐπίπεδο, ἀλλά προχωροῦσε καί σέ πρακτικό. Ἤθελε μέ ὅλη του τήν καρδιά ἡ Ὀρθόδοξη θεολογία τῶν Προφητῶν, Ἀποστόλων καί Πατέρων, ὅπως διατυπώθηκε στίς Οἰκουμενικές Συνόδους, νά περάση στόν λαό, ἀκόμη καί στίς Θεο-λογικές Σχολές. Μέσα σέ αὐτήν τήν προοπτική μοῦ ἔκανε κατά καιρούς διάφορες προτάσεις.

Κατ' ἀρχάς μοῦ πρότεινε νά χρηματοδοτῆ ἐξ ὁλοκλήρου τήν Ἐφημερίδα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας «Ἐκκλησιαστική Παρέμ-βα-ση», γιατί τήν θεωροῦσε πολύ σημαντική γιά τήν προβολή τῆς Ὀρθοδόξου θεολογίας, ὅπως ἐκφράζεται μέ ποιμαντική προοπτική. Δέν ἔδειξα ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον γιά τήν πρόταση αὐτήν καί ἔτσι ἐκεῖνος ἔστελνε κατά καιρούς μόνον τήν συνδρομή του.

Ἔπειτα, μέ παρότρυνε πιεστικά νά δημιουργήσουμε στήν Ναύπακτο μιά Ὀρθόδοξη Θεολογική Ἀκαδημία, στήν ὁποία θά γινόταν σπουδή στήν Ὀρθόδοξη θεολογία, τῆς ὁποίας θά κάλυπτε καθ' ὁλοκλήρου τά ἔξοδα ἡ Ἱερά Μονή Βατοπαιδίου. Στήν Θεολογική αὐτή Ἀκα-δημία θά ἔπρεπε νά ἔχω τήν ἐπίβλεψη καί τήν διδασκαλία, καλώντας κατά ἀπόλυτη προτί-μησή μου Θεολόγους, Κληρικούς καί λαϊκούς νά ὁμιλοῦν, οἱ ὁποῖοι ἐκφρά-ζουν τήν θεολογία τῶν ἁγίων Πατέρων, ὅπως διατυπώνεται ἀπό τόν π. Ἰωάν-νη Ρωμανίδη.

Μελέτησα τήν πρόταση αὐτήν πού ἦταν πράγματι ἐνδια-φέρουσα καί ἐλπιδοφόρα, ἀλλά διαπίστωσα ὅτι δέν θά μποροῦσε νά πραγματοποιηθῆ στήν μικρή Μητρόπολή μου αὐτό τό μεγάλο ἔργο, καί γι' αὐτό τελι-κά ἐπιφυλάχτηκα γιά τήν ὑλοποίησή

της, ἄν καί ἔβλεπα τήν ἀναγ-καιότητά της. Ἀντί αὐτοῦ τοῦ ἔργου, διοργανώθηκαν θεολογικά Συνέδρια στίς ἀρχές τοῦ Ὀκτωβρίου κάθε ἔτους. Μέχρι τώρα ἔχουν διοργανωθῆ ἕξι (6) θεολογικά Συνέδρια.

Στήν ἐποχή μας παρατηρεῖται μιά ἀπόκλιση ἀπό τήν Πατερική θεολογία, γιατί ὑπάρχουν ἐπιδράσεις ἀπό ἄλλα ἀντι-πατερικά ρεύματα, τά ὁποῖα ἀλλοιώνουν τό lex credendi καί τό lex orandi τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Θεωρῶ, μάλιστα, ὅτι ἡ θεολογία πού ἐξέφραζε ὁ π. Ἰωάννης Ρωμανίδης εἶναι «τό ὅλον» τῆς Πατερικῆς Παραδόσεως. Δηλαδή, διάφοροι θεολόγοι σήμερα ἐκφράζουν ἕνα μέρος τῆς Ὀρθοδόξου Παραδόσεως καί μερικές φο-ρές καί αὐτό εἶναι ἀλλοιωμένο, ἐνῶ ὁ π. Ἰωάννης Ρωμανίδης ἐξέ-φραζε τό «ὅλον» τῆς Ὀρθοδόξου θεολογίας μέ τήν ἐμπειρία τῶν Προφητῶν, Ἀποστόλων καί Πατέρων, μέ τήν ὁρολογία τῶν Οἰ-κου-μενικῶν Συνόδων καί μέ τό ἱστορικό πλαίσιο μέσα στό ὁποῖο διατυ-πώθηκε.

Εἶναι χαρακτηριστικό ἕνα χωρίο ἀπό τόν «ἁγιορειτικό τόμο» πού ἔγραψε ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, καί στό ὁποῖο ἐκφράζεται αὐτό τό «ὅλον» τῆς Ὀρθοδόξου θεολογίας, ἀκολου-θώντας τόν ἅγιο Μάξιμο τόν Ὁμολογητή: «... ἀρετή μέν γάρ πᾶσα, καί ἡ ἐφ' ἡμῖν τοῦ Θεοῦ μίμησις πρός τήν θείαν ἕνωσιν ἐπιτή-δειον ποιεῖται τόν κεκτημένον• ἡ δέ χάρις, αὐτήν τελε-σιουργεῖ τήν ἀπόρρητον ἕνωσιν• δι' αὐτῆς γάρ ***ὅλος*** *μέν* ***ὅλοις*** *τοῖς ἀξίοις ὁ Θεός περιχωρεῖ•* ***ὅλῳ*** *δέ* ***ὅλοι*** *περιχωροῦσιν* ***ὁλικῶς*** *οἱ ἅγιοι τῷ Θεῷ•* ***ὅλον*** *ἀντιλαμβάνοντες ἑαυτῶν τόν Θεόν• καί τῆς πρός αὐτόν ἀναβάσεως, οἷον ἔπαθλον αὐτόν* ***μόνον*** *κτησάμενοι τόν Θεόν• ψυχῆς πρός σῶμα περιφύντα τρόπον, ὡς οἰκείοις μέλεσι, καί ἐν αὐτῷ εἶναι καταξιώσαντα».*

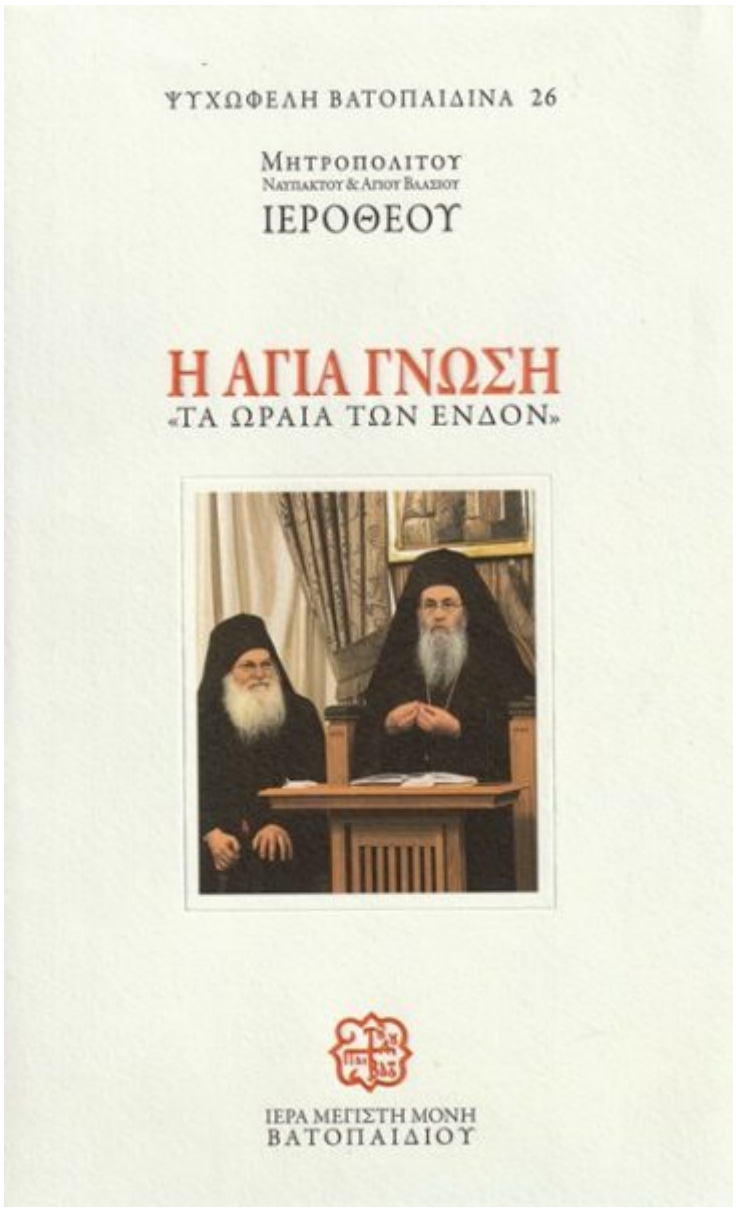

Ὁ π. Ἐφραίμ ἐπειδή ἔβλεπε τήν διστακτικότητά μου νά ἀποδεχθῶ αὐτήν τήν πρόταση ἱδρύσεως καί λειτουργίας μιᾶς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας στήν Ναύπακτο, μέ πλήρη οἰκονομική κάλυψη τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βατοπαιδίου, προχώρησε στήν ὑλο-ποίη-ση ἑνός ἄλλου σχεδίου, πού δείχνει τίς θεολογικές του ἀνησυχίες.

Τό ἔτος 2015 μέ προσκάλεσε νά ἐπισκεφθῶ μιά ἑβδομάδα τήν Ἱερά Μονή Βατοπαιδίου, νά ὁμιλῶ καί νά συζητῶ μέ τούς μοναχούς του πάνω σέ θεολογικά καί πνευματικά ζητήματα. Μέ ἐξέπληξε ἡ πρότασή του, πού συνήθως δέν γίνεται σέ ἄλλες Ἱερές Μονές. Δηλαδή, εἶναι πολύ δύ-σκολο ἕνας Ἡγούμενος, καί μάλιστα τοῦ Ἁγίου Ὄρους, νά προσκαλέση ἕναν Μητροπολίτη γιά νά ὁμιλήση στούς μοναχούς του καί νά συζητήση μαζί τους γιά θέματα θεολογικά καί μοναχικά. Ἡ πρόταση αὐτή μοῦ δημιούργησε ἔκπληξη μεγάλη, ἀλλά τελικά τήν ἀποδέχθηκα ὕστερα ἀπό ἐπιμονή τοῦ π. Ἐφραίμ.

Μοῦ ἔστειλε τά θέματα πού ἔπρεπε νά ἐπεξεργασθῶ καί ξεκίνησα τόν Σεπτέμβριο τοῦ 2015 γιά τήν Ἱερά Μονή Βατο-παιδίου. Παρέμεινα τότε μιά ἑβδομάδα στήν Ἱερά Μονή. Αὐτό ἐπαναλήφθηκε καί τά ἑπόμενα χρόνια, μέχρι τό 2019 καί σταμάτησε μέ τήν εἰσβολή τῆς πανδημίας τοῦ νέου ἰοῦ.

Τίς ἡμέρες αὐτές πού ἤμουν στήν Μονή γίνονταν δύο Συνάξεις τήν ἡμέρα μέ ὅλους τούς μονα-χούς, δύο ὧρες τό πρωΐ 10-12, καί δύο ὧρες τό βράδυ 8-10. Σέ κάθε Σύναξη ἀνέπτυσσα μία ὥρα τό θέμα πού μοῦ εἶχε δοθῆ καί στήν συνέχεια μία ἀκόμη ὥρα γίνονταν συζητήσεις μέ τούς μοναχούς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

Τά θέματα τά ὁποῖα ἀναπτύχθηκαν σέ αὐτές τίς συνάξεις ἦταν τά ἀκόλουθα:

1. Τό Ἀνθρωπολογικό ὑπόβαθρο τῆς νοερᾶς προσευχῆς, 2. Λογική καί νοερά προσευχή, 3. Οἱ θεῖες Γραφές καί ἡ νοερά προσευχή, 4. Ἐλεύθερη συζήτηση γιά μοναχικά καί θεολογικά θέματα, 5. Τά στάδια τῆς τελειώσεως, κάθαρση, φωτισμός καί θέωση, καί ἡ ἔλευση, ἄρση καί ἐκ νέου ἔλευση τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ, 6. Ἡ διδασκαλία τοῦ Γέροντος Σωφρονίου περί προσώπου, 7. Συζήτηση γιά τήν Ἱερωσύνη καί τήν ἡσυχαστική παράδοση, 8. π. Ἰωάννης Ρωμανίδης, ὁ θεολόγος καί προφήτης τοῦ Γένους, προσωπική γνωριμία, 9. Ἱερωσύνη καί παρακαταθήκη, 10. Ὁ ἡσυχαστής ἅγιος Γρηγόριος ὁ Σιναΐτης, 11. Ὁ ἅγιος Εὐδόκιμος καί ἡ ἀγγελική ζωή, 12. Συζήτηση γιά θέματα μοναχικῆς ζωῆς, 13. Θεολογία, Ἐκκλησία καί ἱστορία, 14. Ἀκτιβισμός καί ἡσυχασμός στήν κοινωνία καί τόν ὀρθόδοξο μοναχισμό, 15. Ἡ Παναγία ὡς πρότυπο μοναχικῆς ζωῆς, 16. Ἡ αἴσθηση τῆς θείας Χάριτος εἶναι ἔνδειξη προαγωγῆς στήν πνευματική ζωή; 17. Τά πάθη νεκρώνονται, ξεριζώνονται, κρύβονται ἤ μεταμορ-φώνονται; 18. Ὁ μοναχός ὡς προφήτης καί θεολόγος, 19. Ταυτότητα ἐμπειριῶν καί θεολογίας μεταξύ Προφητῶν, Ἀποστό-λων καί Πατέρων, 20. Ἡ θεία Λειτουργία ὡς προϋπόθεση γιά τήν θέωση τοῦ ἀνθρώπου.

Συγχρόνως, στήν Τράπεζα πρωΐ καί βράδυ μέ προέτρεπε νά σχολιάζω θεολογικῶς τά ἀναγνώσματα τῆς ἡμέρας ἐκείνης, πού ἦταν κείμενα διαφόρων Πατέρων, χωρίς νά τά γνωρίζω ἐκ τῶν προτέρων.

Θυμᾶμαι μέ ἰδιαίτερη συγκίνηση αὐτές τίς Θεολογικές Συνάξεις, παρόντος τοῦ Ἡγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀρχιμ. π. Ἐφραίμ. Ἐκεῖνος ἔκανε ἕναν πρόλογο, στήν συνέχεια ἀνέπτυσσα προφορικά τά θέματα, καί ἀκολουθοῦσε ἐνδιαφέρουσα συζήτηση μέ ἐρωτήσεις πού ὑπέβαλαν οἱ μοναχοί καί ἱερομόναχοι τῆς Ἱερᾶς Μονῆς. Ἄλλες ἐρωτήσεις ἀναφέρονταν στό θέμα πού εἶχε ἀναπτυχθῆ καί ἄλλες εἶχαν ἄλλο περιεχόμενο.

Παρατηροῦσα μέ πολύ ἐνδιαφέρον τά θεολογικά ἐνδιαφέ-ρον-τα τοῦ π. Ἐφραίμ, τήν ἀγάπη του στήν Ὀρθόδοξη θεολογία τῆς Ἐκκλησίας, τό ἀνεπίφθονο τοῦ χαρακτῆρος του, τήν ἐλευ-θερία του μέ τήν ὁποία καθοδηγοῦσε τούς μοναχούς του, καί τόν πόθο του νά μορφώση τούς μοναχούς του μέ θεολογικά κριτήρια. Καθόταν δίπλα μου, ἄκουγε τίς ὁμιλίες μέ προσοχή ὡς μαθητής καί ἄφηνε μέ ἀπόλυτη ἐλευθερία τούς ὑποτακτικούς του νά ἐρωτήσουν διάφορα θέματα πού τούς ἀπασχολοῦσαν, καί παρε-νέβαινε δια-κριτικά ὅταν χρειαζόταν.

Ἐπίσης, ἔβλεπα τό ἐνδιαφέρον τῶν μοναχῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς γιά τήν θεολογία πού στηρίζει τήν μοναχική ζωή καί πο-λιτεία, θαύμαζα τίς ἐρωτήσεις πού ὑπέβαλαν μέ ἐλευθερία, ἀλλά καί τήν γονιμοποίηση πού γινόταν μέσα στήν ψυχή τους, μετά τό τέλος τῶν συνομιλιῶν. Θυμᾶμαι ὅτι κάποιος νέος μοναχός μοῦ εἶπε: «Ὅσες ἡμέρες εἶστε στό Μοναστήρι μας παραμένω ξάγρυπνος ὅλες τίς νύχτες», ἀπό αὐτά πού ἄκουγε.

Αὐτό τό ἔργο ἐξέπληττε καί ἐμένα. Αἰσθανόμουν ὅτι μέ τήν διδασκαλία τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας τεκμηριωνόταν ἡ ἡσυχα-στική ζωή πού ἐκεῖνοι κληρονόμησαν ἀπό τόν ἅγιο Ἰωσήφ τόν Ἡσυ-χαστή, διά τοῦ Γέροντός τους. Ἐπίσης, συγκινούμουν πολύ, διότι εἶχα ἀρχίσει πρίν πενήντα χρόνια τήν μοναχική μου ζωή, ἀλλά καί τήν συγγραφική μου δραστηριότητα πηγαίνοντας στό Ἅγιον Ὄρος καί ρωτώντας τους ἡσυχαστές μοναχούς, καί τώρα πενήντα χρόνια μετά πήγαινα στό Ἅγιον Ὄρος γιά νά ἀποδώσω τά πνευματικά «τροφεῖα» πού εἶχα λάβει ἀπό ἐκεῖ, ἀλλά καί νά ὁμιλῶ θεολογικά στούς δικούς τους ἀπογόνους.

Ὁ Ἀρχιμανδρίτης π. Ἐφραίμ δέν ἀρκέσθηκε μόνο σέ αὐτό, ἀλλά πίε-σε τά πράγματα γιά νά ἐκδοθοῦν αὐτές οἱ ὁμιλίες καί συζητή-σεις. Ἐπειδή ὅλες οἱ ὁμιλίες ἦταν προφορικές, ἐκτός ἀπό μερικές σημειώσεις πού κρατοῦσα, μοῦ ἔστειλε τίς φωνοταινίες, τίς ἀπομαγντοφωνήσαμε, ἔκανα κάποιες διορθώσεις στόν προφορικό λόγο καί ἤδη δημοσιεύθηκαν καί ἐκδόθηκαν σέ βιβλίο μέ τίτλο «Ἡ Ἁγία γνώση» καί ὑπότιτλο «Τά ὡραῖα τῶν ἔνδον» ὡς «ὁμιλίες καί συζητήσεις μέ μοναχούς τῆς Ἱερᾶς Μεγίστης Μονῆς Βατοπαιδίου γιά τήν θεολογία τοῦ μοναχισμοῦ».

Πρόκειται γιά ἕνα ὀγκώδη τόμο, περίπου χιλίων σελίδων μεγάλου μεγέθους μέ πρόλογο τοῦ π. Ἐφραίμ, τόν ὁποῖο ἔγραψε λίγο πρίν εἰσαχθῆ στό Νοσοκομεῖο «Εὐαγγελισμός», πού τυπώθηκε καί ἐξεδόθη αὐτές τίς ἡμέρες τῆς ἀσθενείας του. Ὁ ἴδιος χαιρόταν πάρα πολύ γιά τήν μελετωμένη ἔκδοση αὐτῶν τῶν ὁμιλιῶν.

Οἱ θεολογικές ἀνησυχίες τοῦ Ἀρχιμ. π. Ἐφραίμ δέν σταμά-τη-σαν ἐκεῖ. Ἔβλεπε ὅτι οἱ φοιτητές τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν ὅταν ἤθελαν νά προχωρήσουν σέ ἀκαδημαϊκή ἐξέλιξη λάμβαναν ὑποτροφίες γιά νά σπουδάσουν στό ἐξωτερικό, κυρίως σέ Ρωμαιοκαθολικές καί Προτεσταντικές Σχολές, καί μετά ἑτοίμαζαν τήν μεταπτυχιακή καί διδακτορική διατριβή τους, χωρίς νά γνωρίζουν τήν ἐμπειρική θεολογία τῶν συγχρόνων Πατέρων πού ἔζησαν, ἀσκήθηκαν καί τελείωσαν τήν ζωή τους στό Ἅγιον Ὄρος.

Ἔτσι, δημιούργησε ἕνα Πρόγραμμα Θεολογικῶν Σπουδῶν, τό ὁποῖο ἀπεκάλεσε «Πρόγραμμα ὑποτροφιῶν Εὐγένιος Βούλγα-ρης», τό ὁποῖο διοργάνωσε τό Ἱνστιτοῦτο Ἅγιος Μάξιμος ὁ Γραικός μέ τήν ὑποστήριξη τῆς Ἱερᾶς Μεγίστης Μονῆς Βατο-παι-δίου, πρός τιμή τοῦ Εὐγενίου Βουλγάρεως (1716-1806), ὁ ὁποῖος χρημάτισε Σχολάρχης τῆς Ἀθωνιάδος Σχολῆς, τήν ὁποία εἶχε ἱδρύσει ἡ Ἱερά Μονή Βατοπαιδίου.

Τό πρόγραμμα αὐτό ἀπευθύνεται σέ Ὀρθόδοξους θεο-λόγους ἕως 40 ἐτῶν πού εἶναι κάτοχοι διδακτορικοῦ τίτλου ἤ εἶναι ὑποψήφιοι διδάκτορες, οἱ ὁποῖοι παραμένουν στήν Ἱερά Μονή Βατοπαιδίου ἕνα χρόνο, συμμετέχουν στό λειτουργικό πρόγραμμα τῆς Μονῆς, συζητοῦν μέ τούς μοναχούς γιά νά γνωρίσουν τό «βίωμα» τοῦ Ἁγίου Ὄρους, διδάσκονται μαθήματα ἀπό Καθηγητές Πανεπιστημίου, Ἱεράρχες, Καθηγουμένους, Πνευ--ματικούς Πατέ-ρες, ἐκπονοῦν μηνιαῖες ἐργασίες ἀπό τήν πλούσια βιβλιοθήκη τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καί μετά τήν λήξη τοῦ Προγράμματος ἐκπονοῦν μελέτη πού ἐπιλέγει ὁ καθένας καί βαθμολογεῖται ἀπό Καθηγητές.

Πυρήνας τοῦ Προγράμματος αὐτοῦ εἶναι ἡ μελέτη τῆς Πατερικῆς Γραμ-μα-τείας μέ χειραγωγούς συγχρόνους Πατέρες καί ἡσυ-χαστές, ὅπως ὁ ἅγιος Σιλουανός, ὁ ἅγιος Σωφρόνιος, ὁ ἅγιος Ἰωσήφ ὁ ἡσυχαστής, ὁ ἅγιος Παΐσιος, ὁ ἅγιος Ἀμφιλόχιος Μα-κρῆς, ὁ ἅγιος Ἰάκωβος Τσαλίκης, ὁ Γέροντας Φιλόθεος Ζερβά-κος, ὁ Γέροντας Κλεόπας Ἠλιέ, κ.ἄ.

Χορηγοῦνται ὑποτροφίες μέ ποσό 800 εὐρώ μηνιαίως στούς σπουδαστές τοῦ Προγράμματος μέ πλήρη φιλοξενία στήν Ἱερά Μονή Βατοπαιδίου, σέ μονόκλινα δωμάτια καί εἰδικούς χώρους γιά μελέτη. Μάλιστα, προβλέπεται ὅτι ἡ ὑποτροφία γιά τούς ἀριστούχους ὑποψηφίους μπορεῖ νά παραταθῆ γιά ἕνα ἐπί πλέον ἔτος, μέ περαιτέρω ἔρευνα σέ ἄλλες Ἱερές Μονές τοῦ Ἁγίου Ὄρους καί σέ διεθνῆ ἐπιστημονικά κέντρα.

Μεταξύ τῶν Καθηγητῶν προσκλήθηκα νά διδάξω στούς ὑποψηφίους αὐτούς τό θέμα «Ταυτότητα ἐμπειριῶν καί θεολογίας τῶν Προφητῶν, Ἀποστόλων καί Πατέρων μέχρι σήμε-ρα».

Ὅλα αὐτά δείχνουν τίς θεολογικές ἀνησυχίες τοῦ Ἀρχιμ. Ἐφραίμ Ἡγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βατοπαιδίου, καί μάλιστα μιᾶς ἐμπειρικῆς θεολογίας, ὅπως ἐκφράσθηκε ἀπό συγχρόνους ἁγίους πού ἔζησαν καί στό Ἅγιον Ὄρος. Κατάλαβε ὅτι τό πρό-βλημα τῆς σύγχρονης θεολογίας εἶναι μεγάλο, καί ὅτι ὁ τρόπος πού διδάσκεται σήμερα ἡ θεολογία ἐπηρεάζει ὅλη τήν ἐκκλη-σιαστική, ἀλλά καί μοναχική ζωή καί ἤθελε νά ἐργασθῆ στόν τομέα αὐτόν.

Τόν ἐκτιμῶ γι' αὐτές τίς θεολογικές ἀνησυχίες του, πού σπάνια συναντῶ στήν ζωή μου, τόν εὐχαριστῶ θερμό-τατα γιά τήν πολλή του καί εἰλικρινῆ ἀγάπη στό πρόσωπό μου, καί προσεύχομαι ὁ Θεός νά τοῦ δώση πλήρη ὑγεία καί ἔμπνευση γιά νά συνεχίση αὐτό τό θεολογικό ἔργο γιά τήν δόξα τοῦ Θεοῦ καί τήν εὔκλεια τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ μοναχισμοῦ.